

Gittin Sources 43

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קלו עמוד א

מתני'. הכותב נכסיו לבניו - צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה, דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: אינו צריך. הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו - האב אינו יכול למכור מפני שהן כתובין לבן, והבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב. מכר האב - מכורים עד שימות, מכר הבן - אין ללוקח בהן כלום עד שימות האב.

גמ'. וכי כתב מהיום ולאחר מיתה מאי הוי? הא תנן: מהיום ולאחר מיתה - גט ואינו גט, ואם מת - חולצת ולא מתייבמת! התם מספקא לן אי תנאה הוי אי חזרה הוי, אבל הכא הכי קאמר ליה: גופא קני מהיום, פירא - לאחר מיתה.

רבי יוסי אומר: אינו צריך. רבה בר אבוה חלש, על לגביה רב הונא ורב נחמן; אמר ליה רב הונא לרב נחמן, בעי מיניה: הלכה כרבי יוסי או אין הלכה כר' יוסי? אמר ליה: טעמיה דרבי יוסי לא ידענא, הלכה איבעי מיניה? אמר ליה: את בעי מיניה אי הלכה אי לא, וטעמיה אנא אמינא לך. בעא מיניה, אמר ליה, הכי אמר רב: הלכה כרבי יוסי. בתר דנפקן, אמר ליה: היינו טעמיה דרבי יוסי, דאמר: זמנו של שטר מוכיח עליו. תניא נמי הכי, רבי יוסי אומר: אינו צריך, מפני שזמנו של שטר מוכיח עליו. בעא מיניה רבא מרב נחמן: בהקנאה, מהו? אמר ליה: בהקנאה - אינו צריך. רב פפי אמר: איכא אקניתא דצריך, ואיכא אקניתא דלא צריך; אקנייה וקנינא מיניה - לא צריך, קנינא מיניה ואקנייה - צריך. מתקיף לה רב חנינא מסורא: מי איכא מידי, דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? שאלונוהו לספרי דאביי וידעי, ולספרי דרבא - וידעי. רב הונא בריה דרב יהושע אמר: בין אקנייה וקנינא מיניה, בין קנינא מיניה ואקנייה - לא צריך, ובדוכרן פתגמי דהוי באנפנא - פליגי. אמר רב כהנא: אמריתיה לשמעתיא קמיה דרב זביד מנהרדעא, ואמר לי: אתון הכי מתניתו לה, אנן הכי מתנינן לה, אמר רבא אמר רב נחמן: בהקנאה - אינו צריך; בין אקנייה וקנינא מיניה, בין קנינא מיניה, ואקנייה - לא צריך; בדוכרן פתגמי דהוו באנפנא - פליגי.

רש"י מסכת כתובות דף ב עמוד ב

דלמא - הא דאיצטריך סיפא אם לא באתי וכו' לאפוקי מדרבתינו איצטריך דפליגי עלה ואמרי דאין גט לאחר מיתה הוא דכיון דכתוב בגט זמן כתיבתו הוא מוכיח שכך אמר לה אם לא באתי לאותו זמן יחא גט למפרע מהיום דאי לא משוה גיטא עד שנים עשר חדש למה כתב יום כתיבת הגט בתוכו לכתוב אם לא באתי לר"ח פלוני יחא גט.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף נט עמוד ב

רב יהודה אסיפא מתני לה ולא קשיא ליה: מעכשיו ולאחר שלשים יום וכו', אמר רב: מקודשת ואינה מקודשת לעולם; ושמואל אמר: מקודשת ואינה מקודשת אלא עד ל' יום, לאחר ל' פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון; לרב מספקא ליה אי תנאה הואי אי חזרה הואי, לשמואל פשיטא ליה דתנאה הואי. ובפלוגתא דהני תנאי; דתניא: מהיום ולאחר מיתה - גט ואינו גט, דברי חכמים, רבי אומר: כזה גט. ונימא רב הלכה כרבנן, ונימא שמואל הלכה כרבי! צריכא, דאילו אמר רב הלכה כרבנן, הוה אמינא התם דלרחוקה קאתי, אבל הכא דלקרובה קאתי - אימא מודה ליה לשמואל דתנאה הואי; ואי אמר שמואל הלכה כרבי, הוה אמינא התם הוא דאין גט לאחר מיתה, אבל הכא דיש קידושין לאחר ל' - אימא מודי ליה לרב, צריכא. אמר אביי: ולטעמיה דרב, בא אחד ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום, ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום, (דף ס עמוד א) ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרה ימים - מראשון ומאחרון צריכה גט, מאמצעי אינה צריכה גט, מה נפשך? אי תנאה הואי - דקמא קידושי, דהנך לאו קידושי, אי חזרה הואי - דבתרא קידושי, דהנך לאו קידושי. פשיטא! מהו דתימא, האי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה, ותיבעי גיטא מכל חד וחד, קמ"ל עולא אמר רבי יוחנן: אפי' מאה תופסין בה; וכן אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן: אפילו מאה תופסין בה. אמר ליה רב משרשיא בריה דרב אמי לר' אסי: אסברה לך טעמא דרבי

יוחנן, שונו נפשיה כי שרגא דליבני, דכל חד וחד רוחא לחבריה שבק. מתיב רב חנינא: מהיום ולאחר מיתה - גט ואינו גט, ואם מת - חולצת ולא מתייבמת; בשלמא לרב מסייעא ליה, לשמואל נמי הא מני? רבנן היא, ואנן דאמרי כרבי, אלא לר' יוחנן דאמר שוירא הו, כל גיטא דמשייר בה ולא כלום הוא, יבומי מייבם! אמר רבא: גט להוציא ומיתה להוציא, מה ששייר גט גמרתו מיתה. אמר ליה אביי: מי דמי? גט מוציאה מרשות יבם, מיתה מכנסה לרשות יבם! אלא אמר אביי: התם טעמא מאי? גזירה משום מהיום אם מתי - הרי זה גט. ונגזור מהיום אם מתי דתחלוץ אטו מהיום ולאחר מיתה! אם אתה אומר חולצת - מתייבמת. הכא נמי אם אתה אומר חולצת - מתייבמת! תתייבם, ואין בכך כלום, חששא דרבנן הוא.

רש"י מסכת קידושין דף נט עמוד ב

לעולם - אין בטלין לאחר ל" שהרי ניתן לה זמן לחול בתוך ל" שיהו כולן פנויין מקידושי ראשון.

ושמואל אמר כו' - לקמן פריך עלה רב חסדא.

מר ארישא - דמתני' דלא אמר מעכשיו מתני לה להך פלוגתא ומשום הכי קשיא ליה למר מאי דקשיא ליה.

מקודשת ואינה מקודשת לעולם - ואפילו לאחר שלשים עומדת בספק קידושי שניהם ואסורה לשניהם בלא גט האחד כדמפרש טעמא לקמן.

ושמואל אמר - אינה בספיקא אלא עד שלשים יום שמא ימות הראשון ולא יגמרו הקדושין ונמצא קדושי שני חיילי למפרע.

מספקא ליה - האי לאחר שלשים אי תנאה הו אם לא אחזור בי בתוך ל" יהיו קדושין מעכשיו.

אי חזרה הו - ממאי דקאמר מעכשיו וקאמר איני אומר מעכשיו אלא התקדשי לי לאחר ל" הילכך לעולם היא בספיקא דאי הו תנאה קידושי ראשון חיילי קידושי שני לא חיילי ואם חזרה הו קידושי שני חיילי קידושי ראשון לא חיילי.

לשמואל פשיטא ליה דתנאה הו - הילכך כל ל" יום הו קידושין תלוין שמא יחזור בו מל' ואילך גמרו.

גט ואינו גט - מספקא ליה האי ולאחר מיתה אי הו תנאה מהיום יהיה גט אם אמות ולכשימות נמצא גט למפרע מאותו יום אי חזרה הו וחזר בו ממהיום ואמר זה גיטך לאחר מיתה ולא אמר כלום דאין גט לאחר מיתה דכיון דמית היכי מגרש.

כזה גט - דתנאה הו.

התם - הוא דאיכא לספוקי ולמימר חזרה הו משום דלרחוקה אתי וקשה בעיניו לרחקה ולגרשה ולהכי הדר ביה ממעכשיו אבל הכא דלקרובה קאמר כל מה דמצי לקרובה מקרב לה וכי אמר לאחר שלשים לא הדר ביה ממעכשיו.

התם - הוא דאמר תנאה הוא ולא חזרה דאדם יודע דאין גט לאחר מיתה ומידי דכדי לא עביד איניש דאמר.

אבל הכא - דיש קדושין לאחר ל" יום אם לא קדשה אחר בנתיים אימא דילמא הו חזרה דלא רצה לקדשה מעכשיו שמא דעתו על אחרת וימלך בתוך שלשים יום קמשמע לן.

ולטעמיה דרב - דמספקא ליה בחזרה ותנאה בא אחד ואמר מעכשיו ולאחר שלשים ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרים שכלו של שני בתוך של ראשון ואם דראשון חזרה הו להו דשני קידושין דהא ראשון הדר ביה ממעכשיו.

רש"י מסכת קידושין דף ס עמוד א

ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרה - וה"ה בהאי אחר אם קדשה סתם הואיל ולא בא אחר אחריו מה לי ולתנאו אלא סידרא נקט ותנא.

אי חזרה היו דבתרא הוו קידושין - שלא בא אחר אחריו וגמרו קידושין לאחר עשרה.

האי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה - שתי לשונות במשמע יש אומרה בלשון תנאי ויש אומרה בלשון חזרה ואיכא למימר להאי תנאה ולהאי חזרה ותבעי גיטא מכל חד וחד דלמא קמא לחזרה מכיין וחלו של שני ושני לתנאה איכוון ושלו קיימין ואין של ראשון ושל אחרון קידושין ובעיא גיטא מאמצעי ואיכא למימר דקמא תנאה ושלו קיימין ואיכא למימר דכולהו חזרה ושל אחרון לבד קיימין קמ"ל דלאו תרוייהו משתמע מינה אלא ספק תנאה ספק חזרה ואי תנאה הוא לכולהו הוי תנאה ואין לשון חזרה כלל ואי חזרה הוי לא הוה ביה לישנא דתנאה כלל וממה נפשך אמצעי לא הוו קידושין

רמב"ם הלכות אישות פרק ז הלכה יב

האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום בדינר זה ובא אחר וקידשה בתוך השלשים יום הרי זו מקודשת מספק לשניהם, לפיכך שניהם נותנין גט בין בתוך השלשים יום בין לאחר השלשים יום. הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום, ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום, ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרה ימים, אפילו הן ד מאה על הסדר הזה קידושי כולן תופסין בה וצריכה גט מכל אחד ואחד מפני שהיא מקודשת לכולן בספק.

מגיד משנה הלכות אישות פרק ז הלכה יב

[יב] האומר לאשה הרי וכו'. במשנה מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום מקודשת ואינה מקודשת ובגמרא אמר רב מקודשת ואינה מקודשת לעולם ושמואל אמר עד ל' יום לאחר ל' יום פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון ואמרו שם דלרב מספקא ליה האי לישנא דמעכשיו לאחר ל' יום אי תנאה הוי אי חזרה הוי לשמואל פשיטא ליה דתנאה הוי. עוד שם אמר אב"י ולטעמיה דרב בא אחר ואמר מעכשיו ולאחר כ' יום ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר י' ימים מראשון ומאחרון צריכה גט ומאמצעי אינה צריכה גט ממ"נ דאי (האי לישנא דמעכשיו ולאחר זמן) תנאה הוי דקמא קידושין דהנך לאו קידושין אי (האי לישנא) הוי חזרה דבתרא קידושין דהנך לאו קידושין והקשו פשיטא ותימצו מ"ד האי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה ותיבעי גיטא מכל חד קמ"ל (אב"י דלא משמע אלא או תנאה או חזרה) עולא אר"י אפילו (קידושי) מאה תופסים בה ואמרו שם דטעמא דר"י משום דשירי שיירי בקידושייהו וכל חד רווחא שבק לחבריה ומוכרח הוא שם בסוגיא דלר"י ודאי שיירו קאמרינן ולא ספיקא הוי ובהלכות לא הביא אלא הא דרב ושמואל בלבד ושם כתוב וקי"ל כרב וכן הכריע הרמב"ן ז"ל ואף על גב דרב ור"י הלכה כר"י הא סוגיא מכרעת כרב ועוד דשמואל נמי פליג עליה דר"י בהא והוה להו תרי לגבי ר"י ואף על גב דפליג נמי עליה דרב ממ"נ ליכא תרי לגבי רב מחד טעמא אלא מתרי טעמי. ועוד דכי פסקינן כרב דאמר ספיקא הוי אנו יוצאין ידי כל החששות שאין לך חומרא גדולה בקידושין מספק קידושין ומן הטעם הזה פסק רבינו ג"כ כרב ומן הטעם הזה לא רצה לסמוך על הא דאב"י דאית בה קולא ואמר דמאמצעי אינה צריכה גט משום דהאי לישנא דמעכשיו ולאחר זמן כיון דפליגי ביה אמוראי אנו לא מכרעין ביה אלא נקיטין לכולהו חומרי ומספקינן ליה בתנאה בלחוד ובחזרה לחוד ובתנא' וחזרה כהדדי וחיישינן לכל מאי דאיכא למיחש. זה נראה בדעת רבינו ובהלכות שלא כתבו הא דאב"י אלא הא דרב בלבד בלא נתינת טעם לדבריו ויש מי שפוסק כר' יוחנן וכן דעת הרשב"א ז"ל:

הרי את מקודשת לי מעכשיו וכו' כבר נתבאר זה בסמוך:

כסף משנה הלכות אישות פרק ז הלכה יב

[יב] הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר ואמר הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום וכו'. במ"ש ה"ה יש כדאי להשיב על כל הספיקות שספקו המפרשים על דברי רבינו חוץ מספק אחד שסיפק הר"ן בדברי רבינו והוא שמאחר שפירש בגמרא דטעמא דר' יוחנן הוא משום דכל חד רווחא שבק לחבריה ל"ש קידשה מעכשיו ולאחר עשרים יום או מעכשיו ולאחר מ' יום שהוא לאחר זמנו של ראשון תפסי נמי קידושי שני דהא רווחא שבק קמא למאן דמקדש לה תוך ל' יום ורבינו כתב אפילו הן מאה על הסדר הזה דמשמע דוקא כשכלה זמנו של שני בתוך זמנו של ראשון ואם כדברי ה"ה דנקיטין לכולהו חומרי לא ה"ל לרבינו לכתוב כן ועוד שה"ה אומר שסובר רבינו דכיון דהאי לישנא פליגי ביה אמוראי נקיטין

חומרי דכלהו והרי רב דמספקא ליה פירש אביי דבריו דמאמצעי אינה צריכה גט ולא היה שום חולק עליו אדרבה הקשו פשיטא וא"כ איך נפרש אנו בדברי רב פירוש שלא כיון הוא אליו ואי משום דסוגיין מרען כרב פסק כרב ה"ל לפסוק דמאמצעי אינה צריכה גט וכדברי אביי. לכך אני אומר שרבינו לא נסתפק בכוונת רב דודאי לא נתכוון אלא למה שפירש בו אביי אבל הוא ז"ל פוסק כדר' יוחנן אלא שלא נראה לו ז"ל לפרש דבריו דטעמיה משום דכל חד רווחא שבק לחבריה שהיאך יתכן דלרב אפילו בתוך שלשים מאמצעי אינה צריכה גט ולרבי יוחנן אפילו לאחר ל" צריכה גט ועוד דהא איתותב טעמא דכל חד רווחא שבק לחבריה ואף על גב דשני אשינויי לא סמכינן ובודאי דרב חנניא דאותביה הוה מפרש דהיינו טעמא דר"י משום דהאי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה והכי נקטינן ועוד דהא סוגיין דעלמא מרען הכי דבפרק יש נוחלין (ב"ב דף קל"ו) גבי הכותב נכסיו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה פרכינן וכי כתב ליה מהיום ולאחר מיתה מאי הוי והא תנן מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ופרקינן התם מספקא לן אי תנאה הוי או חזרה הוי הכא ה"ק ליה גופיה קני מהיום ופירא לאחר מיתה ואילו לטעמא דכל חד רווחא שבק לחבריה לא הוי משום ספיקא אלא גזירה משום מהיום אם מתי כדאמרינן הכא בפירוש ובמסכת יבמות לא משכח זיקת שני יבמים אלא מדרבנן ולטעמא דכל חד רווחא שבק לחבריה משכחת לה מדאורייתא כגון שקידשה שני אחים בשטר ומתו הילכך אית לן למימר דטעמא דר' יוחנן לא משום רווחא שבק הוא אלא משום דהאי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה ובהכי אתי שפיר הנך סוגיין ואתי שפיר כלל שבידינו רב ור"י הלכה כר"י וא"כ הוי פסק הלכתא דכל שקידשה מעכשיו ולאחר זמנו של ראשון לא הוו קידושין כלל. ואפשר שאף הרי"ף סובר כן ומ"ש וקי"ל כרב לאו משום דס"ל כרב כתב הכי אלא שאם היה כותב הלכה כר"י הוה משמע דכפירושא דפריש גמרא קי"ל ואפילו קידשה מעכשיו ולאחר זמנו של ראשון הויא מקודשת ולפרש שאין הפירוש כדפי' גמרא בדברי ר"י היה צריך להאריך לכך כתב הלכה כרב ולא כתב טעמא דאביי כדי שיהיה לנו מקום לפרש דהיינו טעמא משום דהאי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה וכל שקידשה מעכשיו ולתוך זמנו של ראשון מקודשת אבל אם קידשה מעכשיו ולאחר זמנו של ראשון אינה מקודשת ומכיון שעלה הפסק כהוגן אין ויכוח בשמות יעלה בשם רב או בשם ר"י ודוגמת זה מצינו משום דס"ל כר"מ מפ"ך לה לרבנן וכן בכמה דוכתי: